

Naročnina listu: Celo leto 80 din., pol leta 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din.
Izven Jugoslavije: Celo leto 140 din. Inse-
raši ali oznanila se zaračunajo po dogovoru;
pri večkratnem inseriranju primeren popust.
Upravištvu sprejema naročnino, inserate
in reklamacije.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek.
Uredništvo in upravištvu je v Mariboru,
Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se more
govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure.
Rokopisi se ne vračajo.
Nezaprite reklamacije so poštnine proste.
Telefon interurban št. 113.

Stožer notranje krize v državi.

Stožer, okoli katerega se v naši državi suče notranja kriza, je Nikola Pašič kot glavni nositelj velesrbskega režima. S tega vidika imamo tudi pravo sodbo o poedin-
nih dogodkih, ki so se odigrali pred našimi očmi.

S prihodom hrvatskih poslancev je Pašič čutil sebe ogroženega in s seboj velesrbsko svojo vlado. Da ostane na krmilu, je zgrabil za staro balkansko sredstvo "absolutizma in diktature: razpust parlamenta. Stari balkanec se je spomnil na to, kako se je nekdanje vladalo v malih balkanskih državah. Ako parlament, v katerem prihaja do izraza ljudska volja, ne parira, ni v vsem poslušen vladajoči kliki, se ga zatira. Ako gospodje narodni poslanci nočejo tako plesati, kakor vladajoča klika žvižga, potem vemožni gospodje, ki so na vladi, zažvižgajo: »Apel na narod! Nove volitve!« In da te volitve izpadejo povoljno, za to že poskrbi vladajoča klika. Zakaj se tudi ne bi poslužila državne kase in žandarjskih batin, ki so ji na razpolago? Tako si je stari balkanec mislil rešitev krize svoje vlade. In te svoje poglavitne misli se tudi sedaj drži s krčevito, uprav svojeglavno vztrajnostjo. Vse, kar koli je pozneje uprizoril ali čemur je hote ali nehote pridil, vse to so same mahinacije, so zgolj manevri za do-
sega tega svojega prvotnega cilja. Apelirati hoče na narod in s svojimi starimi, v dolgoletni praksi preizkušenimi sredstvi izsiliti iz njega večino za svoj velesrbski režim.

Da se ta Pašičev predlog ni takoj sprejel, je razlog v tem, ker vendar preveč diši po balkanizmu in ker bi s svojo brutalnostjo popolnoma porušil videz, da smo evropska država. Zato se je proti Pašičevi tezi o razpustu parlamenta in novih volitvah pojavila in od drugega ustavnega faktorja forsirala ideja koncentracijske vlade. To je bila druga faza o razvoju krize.

Raison d'être (bitni razlog) koncentracijske vlade še ni pojasnjen. Take vlade so umestne ali potrebne, ako je država v nevarnosti od zunaj, ako nastopi opasnost vojne ali pa se pojavijo takšni zunanje-politični zapletljaj, da je sodelovanje vseh ali vsaj velike večine strank priporočljivo ali celo potrebno. Primerna je takšna koncentracija tudi takrat, ako se državi gradijo notranji temelji, ko se ji daje ustava. Ne eden teh razlogov sedaj ne postoji in zato tudi ni jasno, zakaj se je tako povdarjala ideja koncentracije ter se je misel koalicijske, ki bi razpolagala z navadno večino, zapostavljala. Če pomislimo, da se za ustvaritev ustave v ustavotvorni skupščini ni zahtevala široka koncentracija vseh strank, marveč se je zadovoljilo s tem, da sta dve srbski stranki: radikalna in demokratska, s pomočjo kupljenih glasov muslimanskih poslancev Hrvatov in Slovencev proti njihovi volji usilili ustavo, morajo eksistirati posebni vzroki, ki za delo v navadni narodni skupščini zahtevajo široko koncentracijo.

Ideja široke koncentracije ni uspela. Niso je mogli realizirati ne Pašič ne Trifkovič ne Jovanovič ne Davidovič. Za njo se je pojavila ideja nevtralne, izvenparlamentarne vlade. To je bila tretja faza v poteku krize.

Ta faza je bila kratkotrajna ter je doživela komaj starost mušice-enodnevnice. Nevtralno vlado je odklonil Pašič s svojo kompanijo iz enostavnega razloga, ker se boji vsake konkurence. Odklonil jo je tudi opozicionalni blok iz bojazni pred diktaturo. Izvenparlamentarna, nevtralna vlada, sestavljena iz ministrov-neposlancev, ni sicer povse proti parlamentarnemu principu, ako se ozira na parlamentarno večino, s koje pomočjo vodi državne posle. Toda more biti predhodnica diktature, ki popolnoma ignorira zastopstvo ljudstva. Iz tega razloga nevtralna, izvenparlamentarna vlada ni mogla najti odobravanja opozicionalnega bloka.

Naposled je splavala na površje ideja delovne vlade ter široke koncentracije, in to je četrta faza v razvoju krize. Ta faza traja sedaj.

V ideji delovne vlade je vključena zahteva, da mora vlada delati v parlamentu in s parlamentom. Tega pa ne more, ako nima za seboj večine poslancev. Z večino v narodni skupščini razpolaga še sedaj opozicionalni blok, kojemu še bodo z verifikacijo vseh hrvatskih poslanskih mandatov prirastli glasovi. Kljub temu dejstvu poslovne vlade ni dobil Davidovič, marveč Pašič.

O razlogih so dovoljena ugibanja. Navedel se je med drugimi tudi ta vzrok, ker bi v vladi opozicionalnega bloka bilo preveč Hrvatov in Slovencev, toda premalo Srbov. Ta razlog je neustaven ter postavlja v čudno, in to pravo luč naše centralizatorje in unitariste. Naglašajo unificirano državo Srbov-Hrvatov-Slovencev, zgrajeno na temelju narodne edinstvenosti in najidealnejše enakopravnosti, v praksi pa ta država izgleda kot velesrbska. Njo mora upravljati in voditi edinole vlada, v kateri imajo Srbi večino. To je razlog, zakaj se je prej tako tiščala v ospredje ideja koncentracije, ki bi naj obsegala vse večje srbske stranke. To je tudi vzrok, radi česar opozicionalni blok z Davidovičem na čelu ne more in ne sme na vlado.

Te stvari je treba ugotoviti, ko registriramo sedanjo rešitev krize. Ta rešitev je samo provizorična. Velesrbski režim, okoli kojega se kakor kot stožerja suče vsa notra-

nja kriza v državi, temelji na protidržavni ideji. Ideja srbsko-hrvatsko-slovenskega sporazuma za notranjo ure-
ditev države je edino državotvorna ideja. Velesrbska ideja je balkanskega izvora in kova in zato za našo obširno državo neprikladna. Ako bi meje naše države bile ob Donavi, Savi in Drini, bi velesrbski režim bil upravičen. Tako pa nima eksistenčnega prava. Izginil bo, in naj se še toliko trudi in naj uporablja še taka sredstva. Ideja države je močnejša nego on. In z njim bodo izginili oni slovenski balkanci, ki se zbirajo okoli »Jutra«, »Slovenskega Naroda« in »Tabora«, kateri so podporniki velesrbskega režima ter se radujejo nad tem, da se ideja slovenske avtonomije do sedaj še ni mogla oživotvoriti. Oživotvorila pa se bo, ker je njen nositelj ves slovenski narod.

Politični položaj.

PROGLAS OPOZICIJE.

Na seji načelnikov strank opozicionalnega bloka dne 21. t. m. je bil izdan naslednji proglas na ljudstvo:

»Imenovanje vlade iz skupščinske manjšine, za katero je prevzel formalno odgovornost Pašič s tovariši, bo imelo in mora imeti težke posledice za našo celokupno državno in narodno življenje. Vsled tega smatrajo združene opozicionalne stranke za svojo dolžnost, da proti tej in taki rešitvi krize, s katero rešitvijo se rušijo temelji pravnega reda v naši državi, javno protestirajo in da se slovesno odrekajo odgovornosti za tako rešitev, kakor tudi za usodne posledice, ki tej rešitvi morajo slediti.

Novi vladi kakor celemu svetu je jasno, da vlada, proti kateri je odločena večina narodne skupščine, ne more delati s to skupščino. Njej preostaja samo, da, ali skupščino zaključi in tako protustavno zaključi njeno delovanje v zavesti, da je večina skupščine proti njej, ali pa da z novimi volitvami poizkusi z nasiljem in falzifikacijo ustvariti parlament, v katerem bi imela formalno večino. Četudi vlada Pašiča tega ne bi priznala pismeno in ustmeno po svojih organih in pristaših, je po vsem, kar se je dogajalo za časa poslednjih dveh mesecev, jasno, da se ljudje, ki so v sami narodni skupščini z izigravanjem zakonov in najbolj sramotnimi izpadi zadrževali voljo večine skupščine, ne bodo ustrašili nobenih sredstev, da obdrže vlado v svojih rokah.

Rešitvi krize, ki je že sama po sebi neparlamentarna, bo z ozirom na njeno neustavnost avtomatično sledilo še hujše kršenje ustave in zakonov; v tem kršenju ustave in zakonov se že danes jasno vidijo zli duhovi osebnega režima.

V parlamentarnih monarhijah — in naša država mora biti parlamentarna država ne samo zato, ker je tako določeno v ustavi, temveč zato, ker je to brezdvomna in odločna volja celokupnega ljudstva — odločujeta dva faktorja v državni politiki: ljudstvo s svojim parlamentom in krono. Celokupni parlamentarni sistem je organiziran tako, da omogoča sodelovanje teh dveh faktorjev in da prepreča, da med njima ne pride do borbe in bojev. Samo radi tega je med njima postavljena taka vlada, ki je odgovorna parlamentu. Da pa mora biti vlada v resnici odgovorna in samo ona odgovorna, mora imeti ne samo zaupanje krone, temveč tudi zaupanje ljudstva.

Pašičevi vladi manjka ta drugi element. Ta vlada nima ljudskega zaupanja in vsled tega ni sposobna, da nosi odgovornost, ki jo je prevzela.

Dejstvo, da je prevzela odgovornost, je torej brez pomena. Brez ljudskega zaupanja si ne more zagotoviti sodelovanja obeh glavnih faktorjev, pač pa naravnost iz-
vaja konflikt in borbo med njima, da se more vzdržati. Z imenovanjem te vlade se izpremeni ves značaj politične borbe, ki prehaja v novo usodepolno fazo.

Združili smo se skupno delo po jasnem in določenem programu: da ustvarimo možnost za bratski sporazum med vsemi narodnimi elementi, posebno med Srbi in Hrvati. Mi smo združeni, da pripravimo tla sporazumu za upostavitve reda in zakonitosti s pobjinjanjem korupcije in antagonizma. Dobili smo za ta program večino v sedanji narodni skupščini, izvoljeni pod radikalno vlado, in vemo, d abi ta večina le še narasla, če bi se vršile nove in dejansko svobodne volitve. Z ozirom na to smo bili pripravljene, po parlamentarnih načelih preveti tudi odgovornost za to politiko in smo jo tudi mogli prevzeti, ker bi jo skupno z nami delila narodna skupščina — zastopnica ljudstva.

Zavedajoč se svoje odgovornosti napram ljudstvu, smo naredili vse, kar je bilo v naši moči, da državna politika ne zaide na stranpota, na katera je zašla. Odločno in brez vsake rezerve se izjavljamo proti potom, na katere je sedaj ta politika zašla. Mi ostanemo skupaj, da privedemo do sporazuma Srbe, Hrvate in Slovence na način, po katerem bomo sodelovali v svrhu definitivne organizacije države in njene uprave. Združeni se hočemo boriti za stvar, za katero so se združili vsi Srbi, Hrvati in Slovenci, to je za ustavnost in parlamentarnost.

Zakaj, ako je sploh kaj spornega v tej državi, nesporno je, da Srbi, Hrvati in Slovenci hočejo in sprejemajo samo tako udeležitev države, ki ljudstvu zagotavlja svobodo in mu jamči njegove pravice do samoodločitve o lastni usodi.

Mi smo pripravljeni, da na tej podlagi sprejmemo vsako borbo in vztrajamo v njej do konca, prepričani, da se mora končati z zmago ljudske volje.

Zadregre Pašičeve vlade. Po mnogih beograjskih listih se povdarja, da je Pašič samo zato dobil poslovno vlado, da se enkrat v parlamentu jasno pokaže, na kateri strani je večina. Pašič je nameraval vlado rekonstruirati, a kralj tega ni dovolil, ker je vlada samo začasna. Pašič je v velikih zadregah in da ga ne bi presenetila večina že pri prvi seji parlamenta, se iz vladnih krogov širijo vesti, da bo seja dne 1. ali pa 2. junija. Opozicija pa smatra, da bi jo radikali radi prevarili in zato ima svoje poslance zbrane in pripravljene, da polnoštevilno nastopijo, kadarkoli bo sklicana seja. Radikali širijo tudi vesti, da bodo poskusili stopiti v stik z drugimi parlamentarnimi skupinami ter se pobotali v svrhu sporazumne odgoditve skupščine, da bi na ta način odpadla odgoditev z ukazom, ker bi v tem slučaju poslanci ne dobivali več dnevnic. Vse to je dokaz, da vlada nima pooblastila, odgoditi parlament. Njenim špekulacijam in nakanam opozicionalne stranke ne marajo nasesti.

Po svetu.

O zunanji politiki balkanskih držav. Angleški listi veliko razmotrivajo o novi politični orientaciji na Balkanu, ki je nastala zlasti z ozirom na izid francoskih volitev. Francija pod Poincaréjevo vlado se je mnogo trudila in tudi precej uspela, da obdrži zunanjo politiko vsaj nekaterih balkanskih držav v enem in istem pravcu. Sedaj je pa po angleškem mnenju prav gotovo, da nastaneta na Balkanu dve skupini in sicer ena za Rusijo, druga pa zoper njo. Jedro protiruske skupine bo tvorila politika rumunske vlade. Rumunija od nove francoske vlade glede Besarabije gotovo ne dobi pričakovane pomoči in zato bo skušala na Balkanu osnovati protirusko zvezo. Najpovoljnija bi ji bila taka zveza s Turčijo in Poljsko. Če pa to ne bi šlo, bi se pa osnovala zveza med Bolgarijo, Rumunijo in Madžarsko ter bi skušala pritegniti tudi še Poljsko. Nadalje menijo Angleži, da bo sedaj češka diplomacija izrabila priliko ter še druge balkanske države pritegnila k zvezi, ki bi posredovala za sporazum med Rusijo in Francijo.

Olajšave potniškega prometa z Avstrijo. Avstrijski minister za trgovino je naznanil na nekem zborovanju dunajskih obrtnikov, da bo vlada v najkrajšem času izvedla velike olajšave za potniški promet in sicer najprej na ta način, da za potovanje v Avstrijo ne bo več potreben vizum, marveč si bodo potniki lahko nabavili takozvano svetovno znamko, ki bode v zalogah pri pristojnih ustanovah. To se pravi, da bodo trgovci dobivali take znamke pri trgovskih zbornicah, turisti in športniki pri turistovskih in športskih društvih, bolniki pri zdraviliščnih direktorjih itd. Minister povdarja, da bo to za potniški promet velika olajšava in da hoče avstrijska vlada to izvesti tudi v slučaju, če bi druge države ne pristale na njene predloge ter ne bi hotele olajšati od svoje strani potniškega prometa.

Občinske volitve v Bolgariji. Po dosedanjih rezultatih občinskih volitev v Bolgariji je dobil demokratski zgovor — zveza vladnih strank — nad 300.000 glasov, združeni zemljoradniki in komunisti nekaj nad 100.000, ostale opozicionalne stranke pa skupaj okrog 80.000 glasov.

Odškodninske zahteve Rumunije. V Galacu se je začela konferenca, ki obravnava rumunske zahteve odškodninske vsled medvojnega obstreljevanja donavskih pristanišč od vojske centralnih sil. Konferenci prisostvujejo zastopniki Avstrije, Nemčije, Ogrske, Bolgarije, zaveznikih držav in pa člani stalne donavske konferenc. Predsedstvo vodi francoski poslanik. Zastopnik avstrijske republike je izjavil, naj se odškodnina zahteva le od onih držav, katerih bivše trupe so se uporabljale proti Rumuniji. Temu predlogu se je pridružil tudi ogrski zastopnik. Francoski in angleški delegat sta pa zahtevala, naj se odškodnina razdeli na vse nekdanje sovražne države. Radi tega se je razvila na konferenci burna debata, v katero sta posebno razvneto posegala francoski in bolgarski zastopnik.

Rumunsko zbližanje z Ogrsko in Bolgarijo. Angleško mnenje, da snuje Rumunija protirusko zvezo z Ogrsko in Bolgarijo, potrjujejo tudi praški listi z navedbami, da je stopila Rumunija v pogajanja z Ogrsko in da je pripravljena rešiti neke obmejne zadeve z ogrsko korist, ako se Ogrska seveda obveže, da bo stala na strani Rumunije v njenem sporu z Rusijo. Enaka pogajanja vodi rumunska vlada tudi z Bolgarijo. Praški delavski list »Rude Pravo« navaja, da že od početka tega leta odhajajo stalno iz Škodinih tovarn transporti municije v Rumunijo. Nekaj

municije je odšlo tudi v Poljsko in to je na vsak način v zvezi z veliko napetostjo med Rumunijo in Rusijo.

Zidovski pogromi v Rumuniji. Po celi Rumuniji se zadnje čase vrše veliki pogromi proti židom, katere vprizarja večimno fašistovski oriantirano dijastvo. V Bukareštu so dijaki na univerzi navalili na svoje tovariše s palicami ter jih pretepli radi tega, ker je pisal neki antisemitski list, da anatomski institut nima dovolj teles za seciranje radi tega, ker židje ne dovoljujejo trupla svojih pripadnikov secirati. Dosedaj je bilo v celi državi ubitih 12 židov. Fanatični dijaki hujskajo tudi kmete po vaseh in preganjanja zavzemajo vedno večji obseg.

Incident na češko-rumunski mej. V Tiačevu na češko-rumunski meji je prišlo do »zavezniškega« konfliktu, ker so si Rumuni enostavno prisvojili precej imovine čeških državljanov brez odškodnine in brez obvestila, odnosno dovoljenja češke vlade. Pri tem se tudi niso dali motiti od uradne češke intervencije in sedaj bo češko zunanje ministrstvo zahtevalo zadoščenje. To je v kratkem času že drugi obmejni spor med Češko in Rumunijo.

Nemški nacionalisti proti katolikom. Nemški nacionalisti, posebno pa »Völkischer Block«, so začeli sedaj po volitvah zagrizeno gonjo proti nemškim katolikom. Ta gonja se je pravzaprav začela že tedaj, ko je Ludendorff v svojem razgovoru na monakovski razpravi iznesel tezo, da so največ krivi katoliki, da se ni posrečila germanizacija Poljakov v Poznanju in Francozov v Elzas-Lotringenu. Ludendorff je tedaj tudi trdil, da je vodja katoliškega centra Erzberger v najodločnejših momentih svetovne vojne vršel med nemški narod pacifistične bacile, ki so domovini poleg židovsko-marksističnega socializma več škodovali, kot pa sovražnikovo orožje. Ta Ludendorffov govor je bil uvod volilne agitacije nemških nacionalistov za utrjevanje ultramontanizma. Nacionalisti napadajo tudi monakovskega kardinala Faulhaberja radi njegovih govorov, ki jih je držal v Ameriki, ko je pobiral darove za gladujoče v Nemčiji. Poslanec nacionalistične desnice Assner je na nekem shodu v Weinheimu celo povdarjal, da težko čaka na čas, ko se bo dalo z orožjem v roki osvoboditi domovino od »tiranstva črne internacionale.« Ta zagrizena gonja proti katolikom je pa nemški republiki samo v korist. Vsi člani katoliškega centra, ki so še kolikor toliko mislili na monarhijo, so postali sedaj odločni republikanci. Monarhistična ideja v centru ne bo nikdar več našla odmeva in geslo kancelarja dr. Wirtha »Der Feind steht rechts« je prišlo zopet do popolnega izraza. Radi tega je pri zadnjih volitvah dobil centrum celih 20.000 glasov več kot poprej. Bavarska ljudska stranka, ki je katoliška, a še močno monarhistična, je pa izgubila. Izgleda pa, da se bo tudi ona ravnala po centru radi ostudne gonje nacionalistov in monarhistov. Nemški katoliki prirejajo sedaj impozantne protestne shode proti tem nacionalističnim gonjam.

Beleške.

Poštno ministrstvo in prevedba poštno-brzojavnega uradništva. Zadnje tedne so prevajali uradniki pri poštnem ministrstvu poštno-brzojavno uradništvo iz Bačke in Banata v razne kategorije. Pri tej prevedbi bi se morali pred vsem ozirati na službeno zmožnost in predizobrazbo. V predvojnih časih so bile srednje šole po Bački in Banatu madžarske. Na teh madžarskih spričevalih je bila prav zgoraj slika šole, katero je obiskoval učenec. Ta spričevala z raznimi slikami osnovnih in srednjih šol iz Banata in Bačke so priromala radi prevedbe uradništva tudi v ministrstva. In sedaj pri prevedbi osobito poštno ministrstvo ni gledalo na rede v spričevalu, ampak na velikost šolske stavbe, ki je naslikana na spričevalu. Ako e videl uradnik v ministrstvu na spričevalu večnadstropno šolsko poslopje, je takoj uganil: aha, ta gospod je izvršil gimnazijo ali realko, ajdi, dajmo ga v višjo kategorijo. Drug siromak pa je dovršil res srednjo šolo, a je bila ta žalibog samo kaka pritlična ali enonadstropna stavba, degradirali so ga takoj na absolventa navadne osnovne šole in ga potisnili v najnižjo kategorijo. Nekateri poštno-brzojavni uradniki iz južnih krajev so med vojno izgubili za prevedbo potrebne dokumente. V teh slučajih so morali pričati njihovi znanci in prijatelji, da je bil Jovo res poštni uradnik, telegrafist itd. Značilen je slučaj prevedbe telegrafista iz Baranje, ki ni imel nobene druge svedoče za svojo sposobnost, kot svojega dobrega prijatelja radikala. Ta je dal na zapisnik, da je videl leta 1911 svojega prijatelja plezati po brzojavnih drogih, torej je bil gotovo že tedaj šolan telegrafist. Tako bi lahko navedli bogzna koliko slučajev glede prevedbe poštno-brzojavnega osobja, a že teh par primerov zadostuje, da lahko vlakdo sprevidi, kam se bomo prišli, ako si še bo Pašič nekaj let gladil brado pri ministrski mizi.

S čim se ukvarjajo naša ministrstva? V »Uradnem listu« št. 43 citamo na strani 275 to-le objavo: »Ministrstvo za šume in rude priporoča delo »Celokupna lirika Vojislava I. Ilića ml.«, ki izide meseca junija t. l. Cena knjige 100 din., ako se naroči več izvodov in se pošlje naročnina najkasneje do 17. maja vnaprej, se dobi primeren dopust. Naročnino je treba poslati na naslov: Vojislav I. Ilić v Beogradu, Radenička 8.« V enem prihodnjih uradnih listov utegnemo na brati: Ministrstvo prosvete priporoča delo »Pregled vseh razstreliv, ki se uporabljajo v rudnikih in način njihove uporabe«, ali pa ministrstvo za narodno zdravje priporoča knjigo »Vožnja po reki Amazoni v Južni Ameriki in njene prijetnosti.« Seveda, če se peča ministrstvo za rude z razpečevanjem ličničnih del, se nam ni treba čuditi, da državni rudniki propadajo. Zelo značilno je tudi to, da se ministrstvo prosvete bavi z razstrelivi. Ti posli nosijo ministrskim inšpektorjem in načelnikom postranski zaslužek, v »Uradne li-

ste« in »Službene Novine« se pa dajejo radi tega, da papir v pomanjkanju pravega in potrebnega dela ministrstev ne ostane prazen.

Režimski sodniki — dalmatinski izletniki in letovičarji. Kakor znano, po južnih krajih naše domovine zelo primanjkuje sodnikov. Vendar se ta pičli prestanek sodstva se je po srbijanskem receptu korumpiral. Režimski sodniki po Vojvodini, Banatu in Srbiji so zavohali, da je v vročih poletnih mesecih prav prijetno v brezdclju ob obali Jadranskega morja. Lepo število režimskih sodnikov, ki imajo svoje ožje strankarje in prijatelje pri ministrstvu pravde, se je pustilo za dobo letoviščne sezone prestaviti v dalmatinska mesta. Po letovišnih Dalmacije kar mrgoli sodnikov, a seveda ne delajo nič, ker ni niti daleč tolikanj mest, kot se je izvršilo prestav. Ta gospoda samo šeta v brezdclju, se koplje v morju, razgovarja s prijatelji ter vleče dobro plačo. Povrh so se jim iz drž. blagajne poravnali visoki preselitveni stroški in ko bode minula letovišna sezona, pa bo ta gospoda zopet prestavljena iz dalmatinskih mest nazaj v Srbijo, Vojvodino itd. Na ta balkanski način pride človek, ki ima znanca pri veliki Pašičevi mizi, po ceni do letovišča in še povrh kot nagrado za korupcijo ter brezvestnost vtakne v žep kot dobro napitnino poravnava dvojnih preselitvenih stroškov.

Kako je v Bosni? Zemljoradniški poslanec Miletič je prišel iz Bosne v Beograd ter je izjavil nekemu dopisniku: V Bosni vladajo nevzdržljive razmere. V veliki množini se po Bosni nastavljajo uradniki iz Srbije brez vsake kvalifikacije, ki izvršujejo oblast na tak način, da je njena avtoriteta popolnoma padla. Posledice se vidijo tudi v tem, da je iz enega samega sreza prnjavorskega 1800 ljudi zaprosilo za potne liste v Brazilijo. Za radikale držijo uniformirani politični uradniki shode ter grozijo, da se bodo morali vsi izseliti, ki niso radikali. Od drugih zbrovalcev pa policija zahteva, naj plačajo stroške za uradnika, ki prisostvuje shodu. Ko je imel poslanec Miletič shod, so zahtevali 450 din. Tako postopanje je privedlo tako daleč, da narod v Bosni brez razlike vere in imena nezaupljivo gleda na vse, kar pride iz Srbije.

Naš parlament.

Poleg žalostnega dejstva, da je v naši državi po za slugi Pašiča in tovarišev že davno poteptan parlamentarizem, je pa tudi to, da naš parlament ne odgovarja pravemu razpoloženju volilcev in to zlasti onih, ki pripadajo političnim strujam, ki obsegajo celo državo. Ker je razdeljena država v veliko število volilnih okrožij, se zgodi, da take skupine v posameznih volilnih okrajih ne dosežejo količnika ter ostanejo brez poslanca, če tudi so številno močnejše, kot pa kaka druga skupina, ki je nastopila samo v par okrajih. Primer za to dajejo od zadnjih volitev najboljše srbski republikanci, črnogorski federalisti in pa Rumuni, 7000 rumunskih volilcev ima enega poslanca, 8561 črnogorskih federalistov dva, srbski republikanci, ki so dobili skoro toliko glasov, kot obe skupini skupaj, pa nobenega in sicer radi tega, ker so bile kandidatne liste prvih dveh skupin vložene samo v par okrožjih, tretje pa v mnogih.

Iz tega se vidi, da je naš volilni sistem, odnosno volilni zakon, že sam po sebi krivičen in da vsled tega izvoljeni parlament ne more predstavljati prave ljudske volje. Eden najmodernejših volilnih zakonov na svetu je v Nemčiji. Nemčija je razdeljena na 35 velikih volilnih okrožij in z zakonom je odredeno, da so tisti kandidati izvoljeni, ki dobijo 60.000 glasov. To število je zato tako veliko, ker ima Nemčija z ženskami vred nad 30 milijonov volilcev. Če bi se v Nemčiji vsi volilci volitev udeležili, potem bi bilo lahko izvoljenih 500 poslancev, vsak s 60.000 glasovi. Ker pa po navadi voli samo dvetretjinski del volilcev in so glasovi razdeljeni na 20 in še več strank, odreja zakon, da se vsaki stranki glasovi seštejejo in da dobi potem ta stranka toliko poslancev, kolikor ima pač po 60.000 glasov. V tem, da je vsak poslanec izvoljen z enakim številom glasov, leži jedro dobrega volilnega sistema in pa jamstvo, da bo parlament najbolj odgovarjal ljudski volji.

Čisto drugače je pa pri nas. Pri zadnjih volitvah je bilo oddano vsega skupaj 2.177.087 glasov za 312 poslancev in so dobili: radikali 107, HRSS 72, demokrati 52, SLS 21, muslimanska organizacija 18, džemijet 14, zemljoradniki 10, Nemci 8, Bunjevci 3, socialisti 2, črnogorski federalisti 2, samostojneži 1, velikosrbi 1 in Rumuni 1 poslanca. Volilcev pa je bilo za radikale 576.133, za Radičevce 484.111, za demokrate 400.220, za zemljoradnike 159.047, za SLS 126.383, za muslimansko organizacijo 112.228, za džemijet 65.829, za socialiste 49.785, za Nemce 43.412, za velesrbe 13.884, za Bunjevce 12.793, za samostojneže 11.023, za črnogorske federaliste 8561 in za Rumune 7070 volilcev. Brez poslanca je pa ostalo 24.778 komunistov, 18.981 republikancev, 9496 vladnih Turkov iz Bosne, 8088 hrvatskih pravašev, 7989 Jugoslov. zajednice, 6986 neodvisnih muslimanov, 6529 invalidov, 5796 glasov za Trumbiča, 5416 narodnih socialistov, 4925 naprednjakov itd. itd. Kakor se vidi, je prvih pet skupin brez poslancev mnogo močnejših kot pa zadnji dve skupini, ki imata tri poslance v parlamentu. V tem se vidijo tudi napake volilnega zakona.

Ker igra naš parlament v zadnjem času še iz drugih ozirov tako žalostno vlogo, se je po mnogih listih začelo tudi razpravljati o napakah samega volilnega sistema. Beograjski dnevnik »Republika« razlaga n. pr., da bi bil parlament glede izraza narodne volje mnogo boljši, če bi bilo njegovo članstvo na podlagi zadnjih volitev sestavljeno po sledečem računu: Volilni koeficijent je 2 milijona 177.087 deljeno skozi 312. Tako voli torej 6977

volilcev po enega poslanca. Po tem računu bi moral imeti današnji parlament: radikali 82, Radičevci 70, demokrati 58, zemljoradnikov 23, SLS 21, muslimanov (dr. Spahc) 17, džemijetovcev 9, socialistov 7, Nemcev 6, komunistov 4, republikancev 3, Bunjevcev 2, velesrbov 2, samostojnežev 2, muslimanov (Maglajlić) 1, črnogorski federalisti 1, hrvatski pravaši 1, Jugoslov. zajednica 1, Rumuni 1 in neodvisni muslimani 1 poslanca. Iz tega je razvidno, da ima pravilno zastopstvo v prvi vrsti SLS, potem Radičevci, Bunjevci, do malega Jugoslov. muslim. organizacija, dočim imajo velik dobiček po krivici radikali in so zelo oškodovani zemljoradniki poleg republikancev, socialistov, komunistov in drugih skupin, ki sploh niso dobile nobenega poslanca. Temu je treba pripomniti še to, da so bili radikali izvoljeni s količnikom okrog 5000, Radičevci s količnikom okrog 7000, pri nas v Sloveniji je pa bil količnik blizu 6000. Če bi se uravnalo deljenje mandatov po enakem količniku, recimo 6000, potem bi prišlo v izid isto, kar predlaga »Republika« in radikali na noben način ne bi mogli imeti tolikega števila poslancev. Vclilni zakon, kakoršen je, so radikali namenoma prikrčili v korist svoje stranke in pa za to, da bi bila srbska večina v parlamentu.

KARO-čevlji

MARIBOR, Koroška c. 19.

Onevne novice.

Srebrna poroka. Danes, dne 23. t. m., obhaja dr. Franjo Jankovič, zdravnik v Mariboru, s svojo soprogo Berto 25letnico poroke. G. dr. Jankovič je dobro znan po celi naši domovini kot izboren zdravnik in politik, ki se je požrtvovalno, uspešno in nesebično potoval za pravice in koristi zatiranega slovenskega naroda. Dr. F. Jankovič je rodom iz Vitanja pri Celju in že kot srednjein visokošolec je bil navdušen Slovenec in je veliko pretrpel od strani Nemcev in nemškutarjev. Kot mlad zdravnik se je nastanil najprej v Konjicah in nato pa v Kozjem. Kozjanski okraj se ima dr. Jankoviču v vsakem oziru veliko zahvaliti. V Kozjem je stopil v politično javnost najprej kot deželnozbornski, nato pa tudi kot državni poslanec. V ulogi zastopnika ljudstva je prestal z SLS poslanci vse one ostre ter neustrašne boje, ki so jih ti možje Slovenci bili v Gradcu in na Dunaju. Proti koncu vojne je bil dr. Jankovič med oznanjevalci majske deklaracije, je po zlomu bil poslanec ter minister za vere v takozvanem privremenem narodnem predstavnistvu v Beogradu. Pri volitvah v konstituanto se radi bolehnosti ni več podal v javno politiko, ampak se je popolnoma posvetil zdravniški praksi. V zdravniški službi pri bolniški blagajni je bil po svoji ljubeznivosti, uljudnosti in postrežljivosti prava očetovska duša za trepeče in zdravniške pomoči potrebno delavstvo. Kaj je bil dr. Jankovič delavstvu, smo razvideli iz odkritosrčnih zahval, katere so poslali delavci v vse liste pred nekaj meseci, ko je moral dr. Jankovič radi bolehnosti ostaviti bolniško blagajno in se omejiti na privatno prakso in opravljanje službe kot kaznilniški zdravnik. Tak je torej naš predragi nam g. dr. Jankovič kot zdravnik in javni delavec v kratkih obrisih. Da je pa g. Franjo vzor moža in očeta, pa ve ter zna vsakdo, ki je imel priliko vsaj enkrat videti in se diviti nad ljubeznijo, iskrenostjo, zakonskim mirom ter srečo, ki so že 25 let vsakdanji gostje v blagi dr. Jankovičevi družini. K lepi slavnosti 25letnice poroke v dr. Jankovičevi družini želimo g. Franju kot glavi in njegovi soprogi Berti kot družinski zvezdi še mnogo mnogo let trdnega zdravja, ker vse drugo je že dolgo let pri Jankovičevih. Jubilantoma naš iskreni in odkriti ter krepki: »Bog Vaju živi še mnoga leta!«

Pozor na modre križe in položnice! — Obnovite kmalu naročnino! — Upravništvo.

Pomanjkljivost zakona za občinske volitve, ali nevednost naših oblasti povzroča letos mnogo nepotrebnih sitnosti pri sestavljanju kandidatnih list za občinske volitve. Zakon govori v § 12 jasno o dvojni razgrnitvi volilnih imenikov in sicer: o »prvi razgrnitvi volilnih imenikov« v svrhu reklamacij in o »razpoložitvi pravnomočnih volilnih imenikov«, t. j. onih, ki so od okrožnega sodišča že potrjeni in zoper katere za predstoječe volitve ni več mogoča reklamacija. Kandidatne liste bi se glasom istega paragrafa volilnega zakona imele vlagati 10 dni po razgrnitvi »pravnomočnih volilnih imenikov.« Po večini okrajev pa oblasti tolmačijo zakon tako, da se morajo kandidatne liste vložiti že 10 dni po prvi (reklamacijski) razgrnitvi volilnih imenikov. Ne imeli bi ničesar zoper to, ko bi okrajna glavarstva vsled tega ne odklanjala kot kandidatov onih volilcev, ki so bili šele sedaj v reklami-

Schicht

Pravo
Schichtovo
milo

z znamko
»Jelen«
je najboljša in v uporabi najcenejša mило na svetu. Pri nakupu pazite na ime »Schicht« in na znamko »Jelen«!

rani, ker so bili dosedaj neopravičeno izpuščeni. Vprašamo naše oblasti: S kakšno pravico morete odrekati pasivno volilno pravico možem, ki jim ista po vsej pravici in po paragrafih volilnega zakona gre? Ali nimate vsaj enega človeka, ki bi volilni zakon temeljito preštudiral in preprečil kričeke protislovje med zakonom in vašim postopanjem? Dovolj dolgo ste kuhali razpis volitev, bilo bi pač pričakovati, da bi skuhali kaj modrejšega. In žalostno dovolj, da vas mora kmetijski človek opozarjati na napake!

Na naslov mariborske oblasti. »Jutro« v svojem broju dne 22. maja napada velikega župana, ker se je zakasnil z razpisom občinskih volitev, katera so pred tremi leti bila početkom maja. Čeprav je bil veliki župan opozorjen, naj odredi razpis volitev, da ne nastopi vakacija, j ezamudil zakoniti rok prav izdatno. Način, kako se je razpis volitev izvršil, kaže upravno nesposobnost velikega župana, ki mesto da je izdal enotna navodila, čaka, če pride od kod pritožba. Hemeroidarični birokratizem je v cvetu, kakor nekda v Avstriji. Nobene gibčnosti, inicijative, samo mrtvila. Te besede je »Jutro« naslovlilo na velikega župana ljubljanske oblasti, veljajo pa v resnici velikemu županu mariborske oblasti. Na Kranjskem so občinske volitve že povsod razpisane, na Štajerskem pa samo v ljutomerskem in celjskem okrajnem glavarstvu. Kako enotna navodila je mariborsko veliko županstvo izdalo za te volitve, dokazuje celjsko okrajno glavarstvo, kjer se je zakon za občinske volitve tolmačil na poseben način, ki drugod ne sme najti posnemovalcev. Kdaj se sploh bodo vršile občinske volitve po drugih glavarstvih, v tem hipu še ne vemo. Ako pomislimo, da so se pred tremi leti občinske volitve v mestih Maribor, Celje in Ptuj vršile dne 26. aprila, v podeželskih občinah pa v 1. polovici mesca maja, vidimo, kako se mariborsko veliko županstvo drži zakona. Ko se g. veliki župan vrne iz Pariza, bo menda razmišljal o tem, kdaj bi se naj občinske volitve razpisale za mesto Maribor.

Izdajic nikjer ne marajo. Pristaši in zagovorniki beograjske korupcije in nasilstva v naši okolici, gg. demokrate, so zatajili svoje pravo ime, ker jih je strah ljudske sodbe ter bodo pri prihodnjih občinskih volitvah nastopili pod imenom »Gospodarska stranka.« Upamo, da jim to ne bo mnogo ali pa sploh nič pomagalo. Popolnoma zastoj na blesteča krinka. Vsak človek po vsej Sloveniji danes ve, da so demokrate poglaviti krivci gospodarskega, kulturnega in političnega propada Slovenije. Ako danes ljudstvo demokrate naravnost sovraži, je vzrok ta, ker nam gre za biti ali ne biti. Ni nam vseeno, če bo začel v kratkem peti boben od kmetije do kmetije, ni nam vse eno, ako bo v kratkem propadla obrt in industrija, ni nam vse eno, ako mečejo naše bolnike iz bolnišnic. In ker so vsega tega zla krivi demokrate, zato jim popolnoma nič več ne zaupamo in naj si obesijo na obraz krinko kakoršno hočejo! Če hočejo biti občinski odborniki, naj gredo v Srbijo! Pa najbrž jih bodo tudi tam ven vrgli, ker izdajic nikjer ne marajo.

Državni izpit iz glasbe. Na konservatoriju Glasbene Maticice se vrši koncem šolskega leta 1923-24 državni izpit iz glasbe. Ravnateljstvo konservatorija pozivlja vse kandidate, ki se nameravajo udeležiti tega izpita, da pošljejo svoje prijave, naslovljene na ravnateljstvo konservatorija Glasbene Maticice v Ljubljani do 1. junija 1924. Prijavi je treba priložiti vsa šolska spričevala in spričevala o obisku glasbenega pouka, želeti je tudi, da se prijavi kratak curriculum vitae. Pismeni in ustmeni izpit se vršita 11. in 14. junija 1924.

Kateheti, ne zamudite! Katehetske potnine od 1. jan. 1921. do 30. junija 1922 je treba prijaviti do konca maja. Kdor tega ne bo storil, ali pa bo zamudil rok prijave, ne bo prejel izplačila nagrade.

Iz Rogaske Slatine nam poročajo: V okolici Irje je dne 15. t. m. je nenadoma umrl in sicer na izkrvavljenju, posestnik in zidarski polir Martin Kidrič. Imenovani je sicer že dalje časa bolehal, vendar je še do zadnjega dne opravljal svojo službo. Zapušča vdovo in štiri otroke. Pogreba se je udeležilo jako mnogo občinstva; ker je bil odbornik krajnega šolskega sveta in šolski oče, se je udeležila pogreba tudi celokupna narodna šola z učiteljstvom na čelu. Pogreba se je udeležil nadalje tudi lastnik steklarne v Straži, kjer je bil pokojnik namreč uslužben, g. inž. Kerbitz in knjigovodja Herberaner.

Višek ropa radikalov v Hercegovini. Minister za agrarno reformo radikal Simonovič je izdal naredbo, po kateri bodo razparcelirani in razdeljeni erarni pašniki v Hercegovini in sicer: Morina v nevesinjskem okraju (350 ha) in v bočanskem. Ti pašniki bodo razdeljeni med radikalne ustaše in dobrovoljce iz nevesinjskega okraja. Glavni del teh pašnikov, takozvano Patino livado, v obsegu 270 ha dobi v dar od radikalov kandidat za Nevesinje profesor Tunguz. Z ravnokar cmenjeno naredbo ministra Simonoviča bosta popolnoma upropaščena dva hercegovska okraja: stolački in ljubinski, ker se prebivalstvo teh okrajev že nekaj sto let ukvarja ter preživlja izključno z živinorejo in ima že bogzna koliko let staro servitutno pravico do teh erarnih pašnikov in to pravo je tem živinorejcem vedno priznavala rajna Avstrija. Več nego tisoč domov bo na ta način uničenih, ker nimajo v svojih lastnih okrajih ne paše in ne vode in jim bo po odvzetju teh pašnikov poginila živina. Torej več nego tisoč družin bo romalo v propast, prebivalstvo dveh okrajev se bo moralo izseliti, samo da se nekaj potepuhov in eden človek napase z navadnim ropom. Od leta 1908 naprej je ta rop pašnikov največji zločin, katerega so doživeli Hercegovci od strani najvišje oblasti. Prizadeto prebivalstvo je radi tega nečudenega postopanja radikalnih korupcionistov upravičeno razburjeno in je pričakovati najhujšega odpora proti izvršitvi te roparske odredbe.

Reka — mrtvo mesto. V Reko se človek dandanes pripelje kakor minister s posebnim vlakom. V Bakru se namreč vlak raztrga: večji del se pelje na Sušak, par vagonov pa v Reko. V tem »separatnem vlak« je po navadi samo par pčnikov, z njimi se pa peča dvojna: jugoslovska in italijanska carinska in policijska kontrola. Takoj ob prihodu se vidi, da je Reka mrtvo mesto. Tujski promet je omejen samo na obiskovalce opatijskega letovišča, drugače je pa Reka v vsakem oziru kakor izumrla. Njeno gospodarsko življenje se komaj opaža, gibanje na pristaniščih je minimalno in če se prikaže kaka ladja, je to že velik dogodek. Rečani se pritožujejo, da Italija »nalašč ubija pristanišni promet in da se ladijam, ki pridejo v Reko, celo zapove, naj se tega pristanišča potem za cela leta ogiblajo. Z bridkimi občutki gleda Reka na pristanišče Sušaka, ki se kljub ozkemu prostoru živahno razvija. Reka ne misli na kako konkurenco s Sušakom, ker ima že dovolj konkurenčnega boja s Trstom, ki se tako očitno od italijanske vlade protežira. Reški gospodarski krogi gojijo celo nado, da se bo reški promet od Jugoslavije zopet oživel, ker bo sušaški pristan za jugoslovska gospodarstvo kmalu premajhen. Reka se mnogo nadeja od sklepa jugoslovsko-italijanske trgovinske pogodbe in reški gospodarski zastopniki se nameravajo podati v Zagreb, da bi s hrvatskimi gospodarskimi krogi vodili pogajanja o osnovanju jugoslovsko-italijanske gospodarske in trgovske zbornice v Zagrebu. Reka je žrtev rimskega pakta in ker je ta pakt tudi Hrvatom in Slovencem nepovoljen, mislijo Rečani, da bo žrtev podpirala žrtev. Uresničenju teh nad pa dela največ zaprek sama italijanska vlada. Že samemu potniškemu prometu iz Jugoslavije delajo veliko zapreko italijanski dragi vizumi in pa seveda tudi italijanski fašisti. Rečani so že prosili v Rimu, naj bi se dovolil za obiskovalce iz Hrvatske in Slovenije za osemdnevno bivanje vizum po znatno znižani ceni. Rimska vlada tej prošnji še ni ugodila in tudi drugače ne kaže nobenega smisla za potrebe Reke.

Silna poplava v Vojvodini. Donava še vedno narašča. Na nekaj mestih je že podrla velike nasipe, ki so dozdaj varovali Vojvodino pred poplavami. Voda je preplavila doseđaj nad 50.000 oralov zemlje. V Baranji je moralo prebivalstvo zapustiti štiri mesta, kjer je voda začela hiše rušiti. V Bački je v nevarnosti mesto Apatin. Skoda je naravnost ogromna. Večina preplavljenega ozemlja tvorijo njive, zasejane z pšenico. Setve so popolnoma uničene ter je škoda skoroda neprecenljiva. Ogroženim kraje mje prihitelo na pomoč vojaštvo, ki popravlja porušene nasipe te rskuša vnovič zajeziti narastlo reko. — Drava še vedno ni padla ter je preplavila v Osijeku spodnji del mesta, katerega je moralo prebivalstvo zapustiti. Najhujša je poplava pri izlivu Drave v Donav. Bogata sela so pod vodo ž eskoro čeli teden in večina poslopij se je že zrušila.

Ziva skoro zgorela. V Subotici se je v tamošnji železnicarni dogodila strašna nesreča. Delavcema Andriji Selo in Števanu Takač, ki sta delala ob kotlu z raztopljenim železom, se je isti prevrnil in tekoče železo se je razlilo po njunih nogah. Obema delavcema sta odgoreli nogi do kolena in ostala bodeta le prav težko pri življenju.

Avto povozil otroka. Te dni je v Trnovcu v Medžimurju povozil avto, v katerem se je vozil trgovski potnik Likor iz Celja, dva desetletna dečka Adama Mareišuš in Josipa Krizman. Zrvi je vsled zadobljenih poškodb kmalu umrl, drugi pa je bil lahko ranjen.

Novo znamke. V Beograd je dospela nova partija poštinih znamk v vrednosti 50.000.000 din. Znamke so bile izdelane na Angleškem ter bodo takoj stavljene v promet, ker je zaloga starih že pošla.

Špijonka Andriolič poskušala samomor. V beograjskih zaporih se še vedno nahaja znana špijonka Andrioličeva, ki je bila že pred mnogimi meseci v Zagrebu aretirana. Oblasti so jo po znanem senzacionalnem procesu še nadalje obdržale v zaporu, kjer je postajala vsled slabega rvanja čimdalje bolj obupana. S svojo tovarišico v ječi, nekdo Lešnik, si je nabavila soln oksidino in te dni sta se skušali obe zastrupiti. Njun čin so pa takoj opazili ter ju prepeljali v bolnico. Na vprašanje, zakaj je poizkusila samomor, je odgovorila Andrioličeva, da se je hotela s samomorom rešiti neznošnih muk, katere mora trpeti v ječi.

Vinogradniki, ne zamudite prilike! Tvrška Franjo Gnilšek, Maribor, Razlagova 25 (blizu glavnega kolodvoza) ima v zalogi cele vagone najboljšega in najcenejšega žaganega in cepanega kolja za vinograde. Ne zamudite ugodne prilike, ker firma Gnilšek je vredna vsega priporočila!

Planinska kočna na gori Urški se s 1. junijem zopet otvori.

Sv. Martin pri Vurbergu. Tukajšnji orlovski odsek priredi na Križevu, to je dne 29. maja, tridejansko igro: »Dr. Vseznal in njegov sluga Štipko Tiček« ter burko v enem dejanju »Dva gluha.« Čisti dobiček je namenjen za nabavo novih knjig. Prijatelji vesele zabave vabljeni!

Novi tečajji za strojepisje, slovensko in nemško stehografijo ter knjigovodstvo (zasebni pouk) začnejo na zasebnem učilišču Ant. Rud. Legat v Mariboru dne 2. junija t. l. ter trajajo štiri mesece. Vpisovanje in pojasnila v trgovini s pisalnimi stroji Ant. Rud. Legat, Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100. 292 9-1

Nov žepni vozni red, veljaven od 1. junija 1924, je ravnokar izdala tiskarna sv. Cirila v Mariboru in stane komad s poštnino vred 2 din., brez poštnine 1-50 din.

Iz Maribora.

Mariborski g. župan in njegove rajže na občinske stroške. O ciganih je znano, da nimajo stalnosti, ampak neprestano tepejo okrog po svetu. Tudi v naši lepi Sloveniji imamo nekatere kraje, katerih prebivalstvo je več okrog po tujini nego doma. Taki nam Slovincem dobro znani potniki so kranjski Ribničani. Obmejni Maribor je celo tako srečen, da se lahko ponaša z županom sodergom Grčarjem, ki je doma iz Ribnice na Kranjskem. Ravno kot čistokrvnemu Ribničanu pač nikdo ne more zameriti g. županu njegove nestalnosti. Odkar se je sodrug Viktor vsedel na mariborski županski prestol, je začutil v sebi ribniški pogon nestalnosti in radi tega ga vidimo danes v Ljubljani, jutri v Zagrebu, potem zopet v beograjski prestolici itd. Tega ogledovanja naših največjih mest bi g. Grčarju nikdo ne zameril, ako bi on rajžal po vzgledu svojih kranjskih sorojakov na lastne stroške in ne na občinske. G. župan kot visok dostojanstvenik pa ne rajža sam na občinske stroške, ampak vsikdar v spremstvu. V Ljubljano ter Zagreb ga vedno spremlja g. ravnatelj knjigovodstva Boltavzar, na daljši rajži kot n. pr. v Beograd pa je ob njegovi strani od Boltavzerja bolj zgovorni ter zabavni g. ravnatelj pogrebnega zavoda. Te dni se g. župan mudi ob asistenci g. Gerbaca v Beogradu. Da pa se ne bi kdo drznil kritizirati nepotrebnega izmetavanja občinskega denarja za pčtovanje gosp. ravnatelja Gerbaca, sta pogruntala z Grčarjem, da mora g. ravnatelj v Zemun, kjer bo predal Zemunčanom en star pogrebni voz, ki je Mariborčanom odveč. Dosljej se je kupec voza vedno javil pri prodajalcu, kjer si je lahko robo ogledal, a pri mariborski od socialpatrijotov vladani občini je ravno narobe, da se »fura« prodajalec voza h kupcu, kakor da bi peljal na trg ribniško suho robo. Četudi bi g. Grčar in Gerbac prodala to staro razklopotani voz Zemunčanom, kakor sta že baje enega v Vraždin, bodo znašali stroški za vožnjo I. razred, za obilno jed, pijačo in večdnevno prenočišče več nego bo občina dobila za tisto pogrebno »šajtrgo.« Župan sodrug Viktor Grčar pač mora kot Ribničan rajžati in če ne najde drugega povoda za na pot, pa je dober tudi izgovor s prodajo stare nerabne suhe robe! Zanimivo bi bilo za vse davkoplačevalce mariborske občine, ako bi nam gospod ravnatelj Boltavzar zaupal, koliko mastnih tisočakov je izmetal trifolij: Grčar—Boltavzar—Gerbac po nepotrebnem in samo za njihovo privatno zabavo iz občinske blagajne. Grčarjeve ribniške nestalnosti na račun občine ne bomo pozabili pri prihodnjih volitvah. Socialpatrijote ki povsod plačujejo najmanj davka, pač znajo le zapravljati, kar so drugi plačali in prigospodarili, in lep primer socialistične zapravljivosti na škodo drugih nam je n. pr. sodrug iz Ribnice g. Viktor Grčar. Sicer pa želimo g. županu srečno vrnitev iz Zemuna in Beograda!

Škandal na mariborskem magistratu. Na našem magistratu, ki je v roka socialdemokratov Grčarja, Bahuna, Družoviča in njihovih nerazsodnih tovarišev, se v zadnjem času dogaja škandal za škandalom. Socialisti derejo in goljufajo občino na vseh koncih in krajih. In tu ima svoje prste vmes sam gospod sodrug na županskem stolecu Viktor Grčar. Zakon o volilnih imenikih določa, da lahko dobijo stranke ali posamezniki prepis volilnih imenikov, ako plačajo stroške prepisa. Socialisti so imeli v rokah volilne imenike lan in imajo jih vrokah tudi letos. Od kod so jih dobili? Dal jim jih je g. župan in plačali niso za prepise lani nič in letos nič. Lani so prepisi volilnih imenikov stali 1200 kron, letos pa stanejo 2000 kron. Vse druge stranke so morale lani in letos za prepise volilnih imenikov plačati 3200 kron, socialdemokrati pa so si te prepise na magistratu kratkomalo ukradli in s tem občino zopet oškodovali za 3200 kron. Tako delajo župan Grčar, tako pomaga »čisti« Bahun, v take goljufije na občini privoli podžupan Družovič. Pozivamo »preiskovalca« afer in brskatača g. Bahuna, da nemudoma preišče to zadevo ter tatu prepisov kakor tudi »dičnega« sodruga župana Grčarja, ki take erči pripušča, takoj javi državnemu pravdnistvu, obenem pa naj povzroči, da socialistična blagajna prej ko mogoče plača to škodo občini.

G. ravnatelj Voglar se v javnosti rad pokaže in pohvali. Gotovo se bo tudi pokazal in pohvalil z natančnimi poročili o dohodkih in izdatkih svojih koncertov in o svrhah, v katere je prirejal koncerte in vodil okrog svoj zavod ali bolje: svoj pevski zbor.

V imenu drž. ženskega učiteljskega je poslalo ravnateljstvo Voglar k naši zadnji notici zelo površno pojasnilo. Dejstvo je in ostane, da so gojenke uporabljale zelo veliko časa samo za petje, dejstvo je tudi, da je njihova praktična in teoretična izobrazba pomanjkljiva in če bo hotel biti predsednik komisije z učiteljskim zborom pravičen, bo g. ravnatelj Voglar kot »vesten strokovnjak« dobil še slabši red, kakor njegove gojenke, katerim privoščimo vse najboljšo, a zahtevamo v interesu ljudstva in ugleda učiteljstva solidno znanje.

Ali je ploščnik za jezdec? Tako se mora človek nehotje vprašati, če je primrcan iti v jutranjih urah skozi Vetrinjsko ulico. Ob tistem času namreč koraka vojaštvo k vaji, a g. oficir jaše na ploščniku in pešci se mu morajo izogibati. Preje so častniki bili v pomoč pri vzdrževanju reda, a danes delajo nered, kjer le morejo. Prosimo, da merodajne oblasti ukrenejo potrebno, da bodo gospodje vedeli, kje je pešpot in kje je prostor za konje.

Občni zbor I. delavskega konzumnega društva. Ponovno se opozarjajo vsi člani I. delavskega konzumnega društva na njega občni zbor, ki se vrši v nedeljo, dne 25. t. m., ob 5. uri popoldne, v Lekarniški 6. Vabljeni tudi nečlani.

Kat. slov. izobraž. društvo v Studencih pri Mariboru vabi vse svoje člane in prijatelje društva na zanimivo predavanje, ki se vrši v nedeljo, dne 25. maja ob pol 4.

uri popoldne po večernicah v društveni sobi. Predava monsig. dr. Anton Medved. — Odbor.

Cercle francais. V nedeljo, dne 25. maja, priredi francoski krožek točno ob desetih in pol v Grajskem kinu izredno zanimivo predavanje, G. Warnier, profesor francoskega jezika na univerzi v Zagrebu, b. okazol mnogobrojne slike starih francoskih gradov ob reki Loire in v mestih Fontainebleau in Versailles in bo ob teh slikah podal kratke črtice iz francoske politične in prosvetne zgodovine. Odbor pričakuje, da se bo naše občinstvo, člani društva in nečlani, odzvalo v lepem številu temu vabilu in tako pokazalo svoje zanimanje za to, kar je francoski narod tekom večstoletne svoje zgodovine ustvaril veličastnega in vzornega z avse kulturne narode. Vstop je prost.

Kolesarski klub »Perun« pozivlja vse svoje člane, da se udeležijo korporativno odhoda na dirkališče na Tezno v nedeljo, dne 25. t. m. Odhod z dirkači na čelu točno ob tri četrt na dve popoldne iz Narodnega doma.

Spomnite se pri posebnih prilikah Prostovoljne požarne brambe in nje rešilnega oddelka v Mariboru z darovi za novi rešilni avto.

Neoženjen samostojni nadmlinar z dobrimi spričevali, kateri prevzame umetni mlin na račun, se išče takoj. Ponudbe na: Franc Lebarič, Zg. Sv. Kungota. 310

Dragocene mašne obleke in tudi cela oprava za kapelo se po jako ugodni ceni prodaja. Ponudbe na upravništvo. 311

Prvovrstni jabolčnik se prodaja v večji množini. Vpraša se pri »Kletarski zadruzi«, r. z. z. o. z., Maribor, Cankarjeva 1. 304 2—1

Kupujem in prodajam: koruzo, oves, fižol, zdrav in prebrani jedilni krompir, bukova in gabrova drva za gorivo, vse prvovrstno blago. Izvolite mi ponuditi, odnosno od mene zahtevati ponudbe in cene. Kupujem samo iz prve roke, a prodajam po najsolidnejših cenah. Imam vedno nekaj vagonov na razpolago za točno opremo. Hinko Glocke, Zagreb, Petrova ulica 7. Tel. 25-79. 254

Smrekove in hojve hlode vsako količino kupi stavenik Ubald Nassimbeni, Maribor, Vrtna ulica 12. Tam se prevzame tudi vsaka množina lesa za rezanje (žaganje). 269 10—1

SPOSOBEN zavarovalni akviziter za eno največjih in najbolj upeljanih zavarovalnih družb, ki se bavi z zavarovanji vseh vrst, se išče za okraj Maribor. Upoštevajo se le zanesljive moči z dobrimi priporočili, ki žele stalne namestitve. Ponudbe pod »Postranski zaslužek« na upravništvo. 303 3—3

+++++
ŠKERBEC & GASPARI

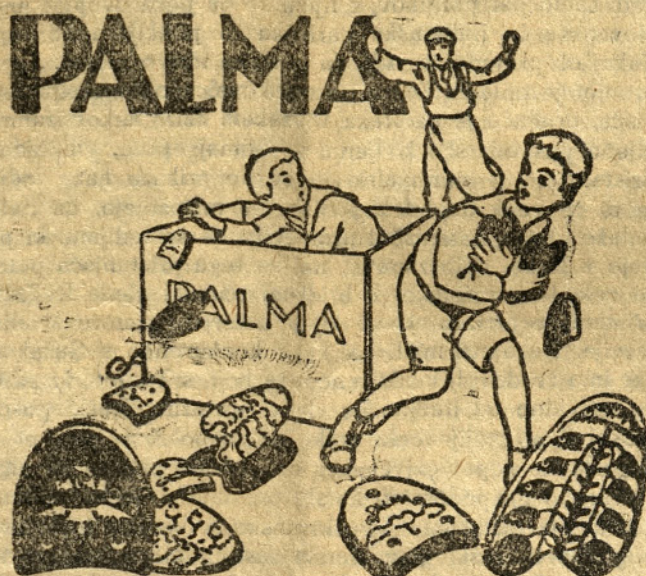
preje Ig. Tischler

Maribor, Aleksandrova cesta 19

priporoča prvovrstno banaško moko po najnižjih dnevnih cenah, kakor tudi kavo, sladkor, riž itd.

+++++

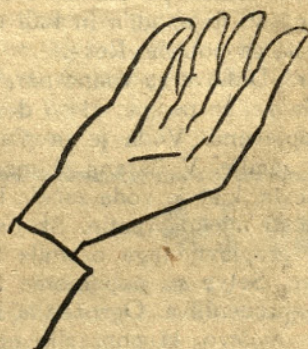
Preklid. Preklidem, da sem izgovoril nekaj neresničnih besed zoper g. Alojzija Lešnik. — Vinko Pavlinič.

kaučuk pete in kaučuk podplate

nosijo deca in odrasli, ker so ti trajni, ceni in se ugodno nosijo.

PRIMITE

In izkoristite ugodno priliko, kadar greste v Celje in nakupite si v veletrgovini R. STERMECKI, Celje

SUKNA

in kamgarna za moške, volne za ženske obleke, platna čefira, hlačevine in druge manufakturne robe. Založna velikanska. Cene čudovito nizke ter si radi tega ogromno denarja prihranite.

Trgovci engros cene! Cenik zastoj!

CUNJE

krojaške, suknjene in platnene odpadke, staro železje, kovano in vilito, glaževino, kakor odpadke vsake vrste kupujem po najvišjih cenah

A. Arbeiter,

Maribor, Dravska ulica 15.

Zamenjam tudi staro železje, katero je za uporabo, s kovaskimi odpadki in vlitino.

„SANATORIJ“

MARIBORU

Privatna klinika z najmodernejšimi napravami na polju zdravstva. Spejmejo se vsi bolniki razven umnolnih in takih z :::: nalezljivimi boleznimi. ::::

Prosta izbira zdravnikov.

Cene: I. razred D 160—, II. razred D 120—, III. razred D 85—.

Državni nameščenci v I. in II. razredu znaten popust. Prospekti na zahtevo.

VOLTA

DOMAČA ŽARNICA

TOVARNA VOLTA P. D. MARIBOR

Denar naložite

naiboljšo

pri

najvarnejšo

Spodnještajerski ljudski posojilnici r. z. z. n. z.

v Mariboru, Stolna ulica št. 6,

ki obrestuje hranilne vloge po

8% in 10%

oziroma po dogovoru.

VELIKA RAZPRODAJA!

Za znižanje zaloge se bode

manufakturno blago

Samo prvovrstno blago!

globoko pod nakupno ceno prodajalo, dokler bo na razpolago.

Največja izbira!

Aleksandrova cesta 9 **MARIBOR** Aleksandrova cesta 9

ALOJZ HOBACHER

287

Zadružna gospodarska banka

Podružnica v Mariboru.

Izvršuje vse bančne posle najkvalitetneje. — Najvišje obrestovanje vlog na knjižico in v tekočem računu.

Izplača vsako vlogo na zahtevo takoj v gotovini.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.